Ч. 314 (13.513). Львів, понеділок 27. листопада 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Пять урядів впродовж року.

Упадок кабінету Саррота у Франції.

Львів, 25. листопада 1933.

Вчора, в пятницю, в годині 4-ій над раном, упав у Франції кабінет Саррота, який ледви кільха днів тому у закордонній дебаті здобув — здавалося — сильну підставу правління ще на довгий час. Ірончя смерти того кабінету полягає ще у тім, що впав він по-правді зовсім випадково і хоч люди сподівалися його упадку з огляду на хитку більшість, на якій спирався, проте ніякої суттьої причини до того не було. Безпосередньою й формальною причиною стало питання, чи найнижча границя річних урядничих платень має бути 11.000 франків чи 12.000. Уряд хотів 11.000, а внесок на підвищення тієї ставки на одну тисячу перейшов більшістю 74 голосів. А що з усіми внесками, звязаними з бюджетом і урядовим фінансовим пляном, кабінет Саррота звязував питання довіря, п. Сарротові нічого іншого не лишалося, як згідно з парляментарною традицією — негайно, в 4 год. зранку, поїхати до президента республики Лебрена і скласти на його руки демісію цілого кабінету.

Від грудня минулого року Франція мала вже 4 уряди: Еріота, Поля Бонкура, Даляд'єра і Саррота. Всі вони „перевернулися“ об державні фінанси й державну господарку. Таким робом в одному, 1933-ому, році матиме Франція вже пятий уряд. Лихо в тім, що від тієї частенької зміни і від того калейдоскопу короткотермінових фінансових реформ державні фінанси й господарка ні трохи не покращали. Навпаки, за 4 останні роки на покривання постійних дефіцитів пішло з резерв, зліплених за часів високої конюнктури (коли ще німці платили репараційні гроші!), 20 міліярдів франків, а в цьому році грозить новий дефіцит у висоті „тільки“ 8-и міліярдів!

Не дивниця, що ця остання кріза спонукує частину французької преси до рефлексій, які переступають межі міжпартійної аритметики. „Еко де Парі“ кличе: „Треба буде тепер найти щось нове, щоби затримати край на березі пропасти“. „Матен“ реєструє виразно на рідний парляментаризм: „Вже надто довго панове посли бавляться у політику під претекстом направи фінансів. Найвищий час, щоби з цим скінчити. Навіть орган французьких радикалів, представників дрібно-міщанського французького рентієра й середньої партії недавнього ще картелю лівиці, перестерігав перед надією, що якийнебудь інший кабінет зможе доконати щось більше, ніж істнуючий.

Ці вічні крізи, які наче автоматично вибухають що два місяці, і цей пересит отими крізами та бажання покласти їм край, висувають на перший плян багато ширшу проблему, ніж евентуальний склад нового кабінету й такий чи інший бюджет, з меншим чи більшим дефіцитом. Ця проблема зоветься крізою парляментаризму, яка обхопила вже і Францію, крізою державного устрою, опертого на старому розумінні демократії. Річ ясна, що коли демократичний парляментаризм вироджується в еґоїстичне береження вузько партійних інтересів з використовуванням демагогії, як засобуліцитації своїх чеснот перед виборцями, — тоді на цьому мусить терпіти державний інтерес. У такомуж партійному розпорошенні, яке істнує у Франції, ніяка санація державних фінансів неможлива, бо ніяка парт.-політ. група не хоче згодитися на найбільш раціональні реформи, якщо вони лише получені — з неполярною жертвою

І тому нині Франція опинилася на роздоріжжу. Навіть така країна клясичного парляментаризму як Англія, створила при останніх виборах понадпартійний бльок людей, що думали державними катеґоріями. Завдяки цьому врятувала Англія парляментаризм і демократію. Там, де партії, ґрупи і ґрупки, наосліп боронять анахронічних прав і давно втрачених позицій — вони копають гріб цілому демократичному парляментаризмові. Найкращий доказ дали Італія і Німеччина...

Картель лівиці, велика коаліція, бльок центро-правиці чи вибори — це ті комбінації, про які читаємо у французькій пресі у звязку з нинішньою крізою кабінету. Одночасно паде ряд прізвищ, здебільша відомих з попередніх кабінетів. Але все це лише паліятиви. Перед Францією стоїть реформа конституції, як єдиний засіб тривкої направи відносин.

Відгомін визнання Совітів Америкою.

Фльоренція, 21. XI. 1933.

Після вістки, що Совіти й Америка дійшли до згоди, в Італії, чи то пак краще, в Римі знову з цієї нагоди помітна радість.

Правда, ви вже не в Римі, який покинули зі смутком у серці, а в багато супокійній Фльоренції. І тут, де зпоза хмари виринає блакить глибока, тиха, як очі Мадон фра Анджеліка, то проповзне хмара, як зір суворого Піппо пензля невблаганого, бурхливого дель Кастанія, — може й не годилосяб уже писати про оту сучасну таку напружену в світі політичну гру. Та годі опертися: ще чоловік увесь пересякнутий жвавою атмосферою сучасного Риму, ще по голові шибають думки, здогадки про останні політичні події. І не можуть вас утихомирити навіть таємничо-містичні Мадони Чімабуе.

Італія радіє, що врешті й Америка стала приятелькою Совітів; що врешті круг співпрацівників зі Совітами над покращанням економічного стану світу ширшає. І при тому, часописи столиці — Риму — ще раз — думають, що не зайвий — пригадуються урядові Совітів, що Італія перша простягнула до них свою руку згоди. Себто — Італія потерпає, що Совіти, поєднавшись з Америкою, підуть до неї по крам, який там дешевший, приступніший, багатший у вибір, кращий якістю. І що голосна приязнь Італії з Совітами, тимсамим, готова скінчитися на словах. Лиш так можна собі вияснити оці пригадки римської преси до Совітів про їх згоду.

Та є ще одна причина, і важливіша для нас, що треба про неї хоч коротко згадати.

В римській пресі, ось хочби „Il giornale d'Italia“ з 19. XI. ц. р., помічається, що уряд Італії бачить у Сталіні людину-політика, який побивши всякі нахили Зіновєва й компанії у бік того широкого інтернаціоналізму, став на **сильному ґрунті національних інтересів, для якого нація понад усе.** Це для нас не новина: це ми знаємо від перших днів більшовизму, що в Сталіна російська нація понад усе. Та не знали про це, ще до недавна, тут, в Европі. А дізнавшись про справжній націоналізм Сталіна, віруючи, що лиш таким шляхом Совіти стануть на ноги, Італія прихильно відноситься до Совітів.

В нашій передостанній кореспонденції ми були подали слова Мусоліні про більшовизм, що це найбільша небезпека для Европи, що більшовизм — Европа мусить із усіма силами поборювати. Сучасна політика Італії показує недвозначно: поборювати більшовизм, але не націоналізм Росії. Зовсім байдуже, що цей російський червоний націоналізм наміряє дощадно винищити Україну.

Це для нас добра научка: приятелів добувається силою, а не криком розпуки. І поки цієї сили не виявимо, то про Україну в Італії навіть у хроніці слівцем не згадають, тоді, коли вся Европа не перестає писати про теперішні страхіття там за Збручем.

Фашистівська Італія шанує силу народу — найперше. І то оту дійсну силу, яку чується, бачиться, а не ту, яка буде! Тож і не диво, що тут про Україну як щось і появиться, то це білий крук. Уже швидше про „руссів“, про „рутенів“, щоб лиш не про Україну, та щоб не псувати крови... господарям на нашій землі.

Врешті — це саме Італія бачить у себе: щойно десятилітній фашистівський державний лад поставив Італію на рівень зорганізованих націй і щойно тепер Італія увіходить на політичну арену в Европі на провідне місце.

Сила нації це все! **М. Зазамський.**

Права для американських громадян у Радянщині.

Переговори між представником Радянщини, Літвіновом і президентом Рузвельтом скінчилися, як відомо, визнанням Радянщини Зл. Державами. Одною з найважніших точок умови є параґраф, що обговорює справу, звязану з релігією, перш усього віроісповідну свободу американських громадян, що перебувають в Радянщині. Ця точка ґарантує американським громадянам повну свободу в релігійних практиках, в будові церков, заключуванні церковних подруж, хрещенні дітей, а також позволяє перебувати в Радянщині духовним, що займаються душпастирством серед американців, отже духовним католицьким та інших віроісповідань.

VI 1 Pr. 594/33. Wyciąg z protokołu wspólnego. Sąd okręgowy we Lwowie. Wydział VI karny w składzie S. O. Medyński jako Przewodniczący, S. O. Dr. Locker i Dr. Dworzak jako głosujący, w sprawie konfiskaty czasopisma „Diło“ na posiedzeniu niejawnem dnia 20. 11. 1933. po wysłuchaniu zdania Prokuratora postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 16. 11 1933. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Diło“ Nr. 305 z 18. 11. 1933 zawierającego w artykule pt. Rozstriłały... w całości wraz z tytułem znamiona wyst. z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 693 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. pras. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzyć kłamliwe wiadomości mogące zaniepokoić opinię publiczną. Wedle §§ 487, 489, 493 pk. i §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Medyński w. r. Protokulant: Ponowiczówna w. r. Za zgodność: Janowicz st. sekretarz.

За добру книжку для української дитини.

Кілька слів про „Дїточу Бібліотеку" Видавництва „Світ Дитини".

Українська дїточа книжка — це нині для нас найважніший, найбільше економічний, а понадто практично одиноко можливий засіб національно-громадянського виховання найширших мас нашої дітвори. Зокрема важний, коли йде про таке виховання нашої селянської дітвори.

Недавно старався я на сторінках „Діла" звернути увагу нашого громадянства на *діточі бібліотеки*, як на форму виховання, при помочі якої ми могли би навіть у наших важких обставинах уже в найкоротшому часі почати планове, послідовне й на широку скалю закроєне національно-громадянське виховування найширших мас нашої, зокрема сільської, дітвори. Маючи це на уваві, мусимо з радістю повитати новий почин Видавництва „Світ Дитини" — видавати із днем 1-го січня 1934-го року періодичними, місячними випусками „*Діточу Бібліотеку*".

Не буду тут підносити великої виховної і літературної вартости тієї бібліотеки, бо це зайве. Видавництво „Світ Дитини" має в нас уже вироблену, обґрунтовану славу, врештою є воно одиноким гідним уваги джерелом нашої діточої літератури. Скажу тільки коротко, що є це справді знаменита, під кожним оглядом (як можна твердити за основі видань, замічених на 1934-ий рік та проектованих на 1935-ий) добірна лектура для дітвори.

Та хочу звернути увагу нашого громадянства на одну сторінку тієї справи, яка промовляє за тим, що ми повинні зі спеціяльною увагою поставитися до цього почину „Світа Дитини" і якнайенергійніше його піддержати. Коли я перший раз зайшов до Вид. „Світ Дитини" та оглянув його надбання за 14 літ: понад дві сотні прегарних, переважно розкішно ілюстрованих книжкових видань для дітвори ріжного віку й також добірно виданих девятнацять річників „Світа Дитини" й „Молодої України", — я не міг вийти з дива, як можна було осягнути такі гарні, просто імпонуючі успіхи при цій великій байдужности, з якою майже весь загал нашого громадянства ставиться до читальництва своєї дітвори. Та тоді теж зрозумів я, як багато можна би зробити, які великі цінности могло би дати Вид. „Світ Дитини" справді національно-громадянського виховання нашої дітвори, яку велику й корисну працю для народу могло би воно виконувати, колиб загал нашого громадянства поставився до його праці із належним зрозумінням та дав йому таку, як треба, матеріяльну підтримку.

Коли при такій недостаточній нужденній підтримці, яку мало Вид. „Світ Дитини" досі, дало воно нашій дітворі так багато добірної, під кожним оглядом знаменитої і здорової лектури, то якжеж багато могло би воно зробити, яку корисну для народу працю могло би воно виконати, колиб одержало належну, достаточну підтримку!

Та можливости хосенної національної праці Вид. „Світ Дитини" не кінчаються на цьому, що при належній підтримці нашого громадянства, воно могло би: присвоїти нашій дітворі всю найкращу діточу літературу інших народів, дало би змогу вповні розвинутися, дати із себе все, нашим діточим письменникам, могло би на ще вищий рівень піднести мистецьку форму своїх видань (богатше ілюструвати), а рівночасно могло би на половину, а то й ще більше знизити їх ціну і т. д. і т. д. Бо „Світ Дитини" не тільки творить літературу для українських дітей, він теж творить читачів для української діточої літератури. Тому це видавництво сповняє, безперечно велитенську виховну працю серед нашого народу, і при належній підтримці воно могло би цю виховну працю кількакратно збільшити.

Саме тепер, через масову передплату „Діточої Бібліотеки", маємо найкращу й найбільше конкретну нагоду видатно це видавництво піддержати і дати йому змогу вповні розвинути свою надзвичайно корисну національну роботу. Мрією ш. Таранька, видавця „Світа Дитини", є видавати „Діточу Бібліотеку" в тижневих випусках. Зреалізування тієї мрії залежить виключно від становища, яке займе наше громадянство до „Діточої Бібліотеки.

На закінчення скажу тільки те, що гріш виданий на купно доброї лектури для дитини — це гріш найбільше економічно, найбільше рентовно вжитий.

Я. Татомир.

Чехословаччина вимирає.

У щоденнику „Стампа" Італьо Цінджерелі оголосив статтю, виказуючи, що в часі двох найближчих поколінь Чехословаччина відчує болісні наслідки депопуляції. Впродовж останніх 10 років населення зросло тільки на 7 проц. з тенденцією до дальшої знижки. Найгірше представляється справа в Чехії, найкраще серед словаків і українців, які в деяких околицях виказують чотири рази більший приріст ніж чехи. Чехословацькі німці знайшлися в ще гіршому положенні. Автор стверджує, що нахил вирікатися дітей виказують найбільше люди краще ситуовані та що тільки бідному селянству з Підкарпатської України і Словаччини держава завдячує факт, що досі число домовин не перевищило ще числа колисок.

Сокіл-Батько в літнім сезоні 1933 р.

Перед Краєвим Здвигом Українського Сокільства. — Зріст вправляючих у Львові. — Прогульки. — З діяльности Спортової Секції. — Поїздки у край. — Руханкові курси. — 60-ліття проф. І. Боберського. — За остаточне викупно Українського Городу у Львові. — Напередодні зимового сезону.

Весну й літо 1933 р. можна уважати в деякій мірі за переломові в житті Сокола-Батька у Львові. Праця в Т-ві пішла скоршим темпом і почала обіймати чимраз ширші круги. Поступ бачимо у всіх ділянках сокільської праці і якби не перешкоди деяких чинників, то вислід цієї діяльности був би куди величавіший.

Бачимо це передовсім у **сильному зрості вправляючих старших членів.** У часі літа число вправляючих зросло більше як удвоє, так що треба розділити членів на 2 або 3 відділи. Також сильно зросло число членниць. Крім тих чет вправляють ще відділи учасників обох полів. Усіх вправляючих начислює тепер С.-Б. около 140 членів.

В часі літа вправи відбувалися виключно на площі. У програму вправ входили: руханка, легка атлетика і спортові гри. Уладив теж С.-Б. кілька однодневних прогульок в такі околиці Львова, як Чортівська Скала, Зимна Вода, Винники, Грибовичі й ін.

Окремо Спортова Секція С.-Б. зорганізувала двотижневу **прогульку каюками Верешицею і Дністром до Заліщик**, про що була ширша згадка в „Ділі". Гроші на закупно каюків зложили частинно члени, частинно Стар-

---

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З 27. ЛИСТОПАДА 1933.

ІВАН БУНІН. 3)

І Д А.

(Докінчення.)

— Якто в коханні? — спитали ми одночасно легко спантеличені.

Композитор замість відповіди знову втягнув повітря у груди, задувшись, з піднесеними плечима. Він спустив очі, вайлувато встав із місця і витягнув із срібного відерця з ледом, що зашелестів, пляшку і налив собі найбільшу чашу. Його вилиці стали рожеві, коротка шия почервоніла. Перемагаючи своє збентеження, щоби затаїти його, випив чашу до дна, наче проходлодний напій і затягнув за ґрамофоном по французьки: „Дозволь дивитись у твоє личко"... — але зараз обірвав, рішуче поглянув ще більше звуженими очима, кажучи:

— Так, саме так, у коханні... І освідчини ці були, на жаль, правдиві, зовсім поважні. Це глупо, дико, неімовірно? Так, само собою, але це факт. Було саме так, як я опишу. Пішли вони платформою і вона зараз почала швиденько зі штучним оживленням розпитувати про Марушку і про те, як вона живе і як живуть їхні спільні московські знайомі, що там взагалі нового в Москві і так далі, потім виявила, що вона заміжна вже другий рік, що жила з чоловіком тепер частинно у Петербурзі, частинно на чужині, частинно в їхньому маєтку біля Витебська..

Добродій чимчикував за нею і почував, що справа якась неясна, що зараз трапиться щось дурне, неімовірне і витріщив очі на білину сніжних горбочків, що хмарою завалили все довкола, — на всі ці платформи, шляхи, покрівлі всяких будівель, червоних і зелених вагонів, що збились на всіх рейках... дивився і з серцем страшно завмерлим зрозумів лише одно: те, що, як тепер виявилось, він уже багато літ справж-не любив Іду. І ось, можете уявити собі, що вийшло далі: далі вийшло таке, що Іда на найдальшій, бічній платформі підійшла до якихось скринь, струсила з одної з них сніг зарукавком, сіла і звернувши до добродія своє легко виблідле обличчя з фіялковими очима, одним віддихом аж до паморок несподівано, сказала йому:

— А тепер мій дорогий, відповідайте мені ще на один запит: чи знали ви і чи знаєте тепер, що я любила вас повних пять літ і люблю досі?

Льокомотива, що до цієї хвилини ревіла у віддалі невиразно і глухо, зараз загреміла героїчно, святочно і суворо. Композитор замовк і звернув на нас, якби залякані, здивовані очі. Потім сказав тихіше:

— Ось що вона сказала йому... А тепер дозвольте, що я спитаю вас: як зобразити всю ту сцену дурними, людськими словами? Що я можу сказати вам, крім приземних подробиць про це піднесене обличчя, осяяне блідиною того своєрідного снігу, що буває після метелиць і про найніжніший, нерозясений тон того обличчя, теж подібного до того снігу, взагалі про лице молодої, чарівної жінки, що йдучи налихалась свіжим повітрям і зараз заявила вам про своє кохання і жде від вас відповіди на цю сповідь? Що я таке сказав про її очі? Фіялкові? Не те, ні не те, ясно, що чорта варта те, що сказав! А напів відчинені уста? А вислів, вислів усього того разом себто обличчя, очей і уст? А довгий соболевий зарукавок, де вона сховала свої руки і коліна, зарисовані під якоюсь синє-зеленою шотляндською матерією в якісь квадратики? Боже мій, чи взагалі можна цього торкнутись словами? А головно, головно: щож можна було відповісти на це головокружне своєю нежданістю, жахливе і повне щастя признання, на вислів обличчя, повний очікування, довірливо підняте, поблідле і викривлене від ніяковости чи чогось схожого на усмішку?..

Ми мовчали, теж не знаючи, що сказати, що відповісти на всі ці питання, здивовано задивлені у блиск очей і червоне лице нашого приятеля. Він відповів сам собі:

— Нічого, нічого, зовсім нічого! Бувають хвилини, коли не можна вимовити ніодного звуку. І на щастя, на велику честь нашого подорожника, він не вимовив ні звуку. І вона зрозуміла його задубілість, вона бачила його лице. Зачекала якийсь час, підтримуючи безглузду і несамовиту мовчанку після її страшного питання, встала і вийнявши теплу руку з теплого запашного зарукавка, обняла його за шию і ніжно, міцно поцілувала одним із тих цілунків, про які можна тямити не то до гробової дошки, але і в могилі. Та-ак... ось і все: поцілувала і — відійшла. І на цьому історія скінчилася.. І взагалі досить про те — сказав композитор нагло змінюючи тон і голосно з прибраною веселістю додав:

— А тепер з цієї нагоди дозволите випити на зломану голову! Випємо за всіх, що кохали нас, за всіх, кого ми, ідіоти, не оцінили, з ким ми були щасливі, блаженні, і потім розійшлись, збились зі шляху на віки і всеж навіки звязані найстрашнішим у світі вузлом! І погодімся на таке: тому, хто до всього тут виложеного додасть хоч іще одно слівце, я швиргону в череп отою тут шампанською пляшкою. — Кельнер! — крикнув він на всю салю — принесіть „уху"! І хересу, бочку хересу, щоб я міг пірнути в ній мордою просто з рогами!

Обідали ми того дня до 11-ої години вночі. Потім поїхали до „Яру", а „Яру" до „Стрільної", де перед досвітком їли блини, замовивши найпростішу казенну горілку і поводились назагал ганебно: співали, ревіли і навіть танцювали козачка. Композитор танцював мовчки, скажено і захопливо, з легкістю для його фігури незвичайною. Верталися додому на „тройці" вже повним ранком, страшенно морозистим і рожевим. І коли ми мчали мимо „Страсного манастиря" показалось зпоза дахів ледяне, червоне сонце і коли з дзвіниці зірвався перший, начеб-то зайтяжчий і величній удар, що струснув усією морозистою Москвою, композитор зараз зірвав із себе шапку і з усіх сил зі слізьми закричав на всю площу:

— Сонце моє! Кохана моя! Гурра!

Перекл. в доє/жови М. Р.

шина С. В. В прогульці брало участь 6 членів. Каюковий спорт найшов між членами С.-Б. велике признання, тому є надія, що з весною 1934 р. число каюків зросте щонайменше удвоє. Вже тепер є в пляні велика прогулька на Волинь.

Перший раз на українських землях уладив веснóю цього року С.-Б. пятизмаг на приладах, який обіймав вправи вільноруч, на поручах, на дручку, на коні й вилах на линві. Мистецтво сокільського пятизмагу добув побр. О. Москалевич, дальші місця заняли мр. С. Дишьо і Ю. Корейба. Чергові змагання пляновані підчас Краєвого Здвигу в 1934 р.

Сокіл-Батько брав участь також у цьогорічних **легкоатлетичних змаганнях**, а саме в краєвих змаганнях та пятизмагу і може похвалитися немалими успіхами й на тім полі. Побр. О. Семенюк добув мистецтво в пятизмагу і занив теж 2-ге місце у краєвих змаганнях в кулі й диску.

Підчас ферій відбули члени кільканацять **поїздок по краю**, уладжуючи або руханкові курси, або ідучи як відпоручники на загальні збори чи сокільські свята.

Досі відбулися **руханкові курси** двічі у Львові, дальше в Зборові, Дрогобичі, Залукві к. Галича, Стрию, Станиславові й Золочеві. Вони будуть відбуватися дальше впродовж зими й весни аж до Краєвого Здвигу. Приготування до Краєвого Здвигу Українського Сокільства в 1934 р. у Львові з нагоди 40-ліття Сокола-Батька поступають вперід. Уже вийшли друком здвигові вправи для посестер, побратимів та учасників. Здвиговий Комітет складається зі Старшини Сокола-Батька і делегатів з краю. Біжучі справи полагоджує вужчий Комітет, який відбуває постійні засідання. Подібні вужчі комітети повстануть по всіх повітових осередках.

У вересні ц. р. святкував С.-Б. **ювилей 60-ліття свого довголітнього голови, проф. Івана Боберського.** Це свято було наразі скромне й обмежилося лише до засідання Старшини і вислання телеграми, одначе в грудні ц. р. відбудеться академія в честь проф. І. Боберського, до якої С.-Б. горячково приготовляється.

Щоби гідно вшанувати ювилейний рік з приводу 40-ліття існування Сокола-Батька в 1934 р., С.-Б. постановив **повести енергійну акцію за остаточним викупном Українського Городу у Львові.** Перший крок зробив проф. І. Боберський, котрий з нагоди 60-ліття уродин зложив на ту ціль квоту 60 долярів. Його слідом пішла ціла Старшина С.-Б., так що всі члени Старшини зложили від себе відповідні датки. В жовтні ц. р. відбулася з цією метою в домівці С.-Б. пресова конференція, на якій були заступлені всі наші найважніші часописи. (Звідомлення з тої анкети принесло перше „Діло"). Тепер розсилає С.-Б. при помочі часописів 30.000 складанок П. К. О. з просьбою складати датки на остаточне викупно Городу. Крім того на туж ціль відбудеться **збірка під церквами й українськими установами у Львові в неділю 26. ц. м.**

Цікаво заповідається **зимовий сезон в С.-Б.** Організується лещатарська секція і вже 12. XI. ц. р. почалися лещатарські курси. Проектується уладження прогульки лещатами в Карпати, верхами від Сколього до Надвірної.

Спортова Секція С.-Б. відновила ц. р. також важкоатлетичні вправи. Тренінги відбуваються правильно щосуботи й обіймають дужання, підношення тягарів і бокс.

Так представляється дотеперішня праця С.-Б. Найближчим пляном до здійснення є Здвиг в 1934 р. і над тим іде праця у Львові і в краю.

Марморські українці.

Від Ред.: Під цим наголовком помістив чернівецький щоденник „Час" кілька фейлєтонів І. В. Абрамюка, з яких вибираємо два невеличкі розділи: про шкільництво і церковні справи.

ШКІЛЬНИЦТВО.

Стан українського шкільництва на Марморощині гірше як сумний, бо воно взагалі не істнує. Під цим оглядом передвоєнний стан річей був далеко кращий. Не зашкодить пригадати, що там, як і на Закарпатті, були парохіяльні — церковні народні школи, удержувані власними силами, де в першій і в другій клясі вчили виключно по українськи, аж від третьої кляси почали вчити і мадярської, одначе не переривали української мови, що мало досить великі успіхи, бо я сам наочно переконався, що навіть серед пастухів старшого покоління є знана штука писання й читання українського письма. Під цю пору **з початку до кінця вчать у школі лише по румунськи.**

Наперекір всяким педагогічним засадам, українські діти мучать свої молоденькі мозки, як ніхто інший; румунські вчителі, свідомі свого покликання, завдають собі великого труду коло навчання цих дітей, але з того нічого путнього не виходить. Хоч видається парадоксальним, але анальфабетизм можна ширити і школою, бо годі ширити просвіту в незрозумілій мові, годі боротися проти невідкличного закону природи. Правдива освіта і природний розвій сил духа можливий тільки веденням науки в рідній мові дітей...

Що за контраст у сусіднім краю — в Закарпатті, в чехословацькій республиці! Там навіть для тих трьох румунських сіл, між ними дві Апші, створили державні школи з румунською мовою навчання, а написи там на придорожніх табличках також румунські!...

ЦЕРКВА.

Марморські українці з малими вимками є греко-католицького віроісповідання, себто є уніятами. В повоєннім часі, наслідком інтенсивної пропаганди православних священиків, багато ісповідників уніятської віри переходять на православя, що для них, з національного боку взявши, є дуже шкідливе, бо за теперішніх церковних відносин разом з вірою зміняється також і церковна мова. В нашім селі Руська Поляна є велика прав. парохія, що має 3.173 вірних, також село Ремети має 945, а село Микова 500 вірних православних, засуджених на румунізацію.

Скрізь на Марморощині відчувається брак власних працівників: священиків і людей вільних професій, що добре розуміли б свої станові, а також і національні обовязки, щоби скріпити свідомість і взагалі піднести культурний та економічний рівень українського населення, щоб не потребували приходити жиди аж з Бесарабії закладати прим. в Руській Поляні свої молочарні й експльоатувати нужду і так досить бідних українців коштом добробуту яких хочуть забезпечити собі добре й легке життя.

Папською буллею Sollemni Conventione з 5. червня 1930 р. засновано нову греко-католицьку епископію під назвою „Епископія Марморощини" (Episcopia Maramuresului) з осідком у місті Велика Баня (Baia Mare). В дійсности вона істнує від 15. серпня 1930 р. (день Успення Богородиці), коли то увійшли в силу розпорядження згаданої папської буллі. Першим епископом іменовано д-ра Александра Русу, ректора богословської академії з Бляжу. Марморська епископія підлягає греко-католицькій митрополії Альби-Юлії і Фагарашу і складається з 201 румунських парохій і **з усіх греко-католицьких українських парохій (числом 38), що знаходяться на території Румунії.** Зпоміж українських парохій 10 відлучено від епархії Гайдуборог (Мадярщина), 11 від епархії Ужгород (Чехословаччина), а 17 від станиславівської епархії (Галичина), до котрих вони належали до 1922 р.

Для українських парохій засновано вже 1922 р. **окрему Апостольську Адміністратуру** з осідком у місті Серет на Буковині (апост. адм. до 15. VIII. 1930. був о. Климентій Злепко); а тепер запевнено також для них, у рямцях марморської епархії, **окрему адміністрацію** під юрисдикцією **спеціяльного генерального вікарія** тогож обряду, вибраного й затвердженого епископом Марморощини.

Спеціяльний генеральний вікаріят для українців (Vicariatul general special al Rutenilor), що 1932 року заступав **69.307 греко-католицьких душ**, розділених у 38 парохіях, складається з двох деканатів або протопопських округ (districte protopopesti):

1. **Буковинська округа** (districtul bucovinean), з осідком у Чернівцях, має **32.888** вірних, 17 парохій, 164 філій, 26 церков: 9 мурованих, 17 деревляних, 6 парохів і 10 парохіяльних адміністраторів. Головою цього деканату, а заразом спеціяльним генеральним вікарієм для гр.-кат. українців у Румунії, є тепер **о. Михайло Сімович.**

2. **Прикарпатська округа** (districtul ciscarpatin) з осідком у Сиготі, має 36.419 вірних, 21 парохій і 15 філій, 25 церков: 19 мурованих, 6 деревляних, 14 священиків і 6 парох. адміністраторів. На чолі цієї округи стоїть **о. Андрій Медвицький,** парох у Сиготі.

Розпорядком енунціятора апостольського (ч. 8993 з 31. VII. 1933 р.) відлучено від дієцезії Лугож (повіт Северін, **Банат) три гр.-кат. українські парохії:** Scaius, Zorile і Ohaba-Copacele, положені на південь і полудневий схід до 25 км. від міста Лугож і передано їх під юрисдикцію спец. генер. вікарія для українців (до котрого належать правно й фактично від 15. VIII. 1933 р.), який має настановити там українських священиків. Цим задовольнено висловлене перед компетентними церковними чинниками горяче бажання тамошніх українських парохіян, яке виплило, очевидно, з живої свідомости їх національної відрубности і духової потреби.

Україна у бельґійській пресі.

Бельґійська преса присвячує найбільше місця з усіх інших в Европі сучасним подіям на Радянській Україні. До цього у великій мірі причиняються наші земляки, що осівши у Бельгії, зуміли ввійти в ближчі звязки з тамошніми журналістами і вірно інформують їх про стан нашої справи. Перед нами кілька нових вирізків із бельґійської преси з більшими статтями: „Вільна Бельгія" з 7. ц. м. дає ширшу статтю „Український рух" Поля Струе, з підзаголовком „Минуле, теперішні злидні і майбутні надії мало відомого народу"; це короткий зміст французької книжки Роже Тіссерана, про яку ми свого часу писали. Часопис „Провінція" з 12. листопада помістив гарну статтю „Про дітвору на Україні", де описана та страшна атмосфера деморалізації, в якій виховуються діти на Радянщині, призвичаєні змалку до доносництва та шпигунства проти старших і переконанні, що сповняють шляхотну службу.

„Вальонський Край" з 12. ц. м. поміщує передовицю Ердаля п. з. „За або проти Совітів" вказуючи на факт безсовісного використовування народів, що опинились під совітською диктатурою і единої мети, до якої прямує совітська політика: комуністична революція в европейських державах. Той сам автор поміщує у деннику „Провінція" 12. ц. м. статейку „Пять днів на Україні" про подорож Ерріо від 26. до 31. серпня на просторі 2000 км. Ерріо висів в Одесі і оглянув „колгос" у Білявці „Красний Луч", звідти зробив 650 км. і оглянув 4 установи в Києві, де зробив прохід над Дніпром; звідти виїхав до Харкова (400 км.) і оглянув дитячу комуну „Дзержинського" і фабрику тракторів; звідти нових 650 км. до Ростова, на „Дніпрельстан", дві фабрики, два „колгоспи" і мітінг „піонірів". Відрахуйте їжу, сон, бенкети, подорож... скільки годин лишається на „студії" над великою країною?

—o—

День жалоби і протесту.

БРІДЩИНА.

В день жалоби і протесту 29. X. ц. р. в селі Ясинищах відправлено торжественну Службу Божу в намірен. українського народу, а після цього панахиду за померших голодовою смертю. Того самого дня в місцевій чит. „Просвіти" відбулися сходини, на котрих о. З. Новаківський виголосив обширний реферат про положення наших земляків на Вел. Україні. Присутні зі сльозами в очах слухали слів промовця і співчували нещасним. Після реферату вшановано память погибших повстанням з місць і 2-мінутовою мовчанкою. При кінці ухвалено одноголосно протестні резолюції.

ХАРБІН (МАНДЖУРІЯ).

З українського тижневика „Мандж. Вістник" (ч. 39) довідуємось, що в далекому Харбіні в день протесту проти виголоджування України комуністичною владою обеднилась уся тамошня наша кольонія і гідно та грімко висловила свій протест. Ранком 22. жовтня (ст. ст.) відбулась в українській Свято-Покровській церкві Служба Божа і панахида за жертви червоного насильства. О. Микола Труфанів, настоятель церкви, виголосив зворушливу проповідь, а біля церкви роздавали відозву, що її видала згадана вище газета.

Вечором того самого дня в „Громадському Зібранні" відбулось велике віче, на якому виступив ряд бесідників, місцевих діячів. Говорили: Кулябко-Корецький, Самерський, Паславський (галичанин), д-р Д. Барченко, Попович, Кушнаренко, д-р Мілько, Донченко Гальченко, Пештич й інші.

Дуже цікава була промова п. Поповича, що недавно втік із радянського раю. Він оповів у ній про жахливе положення українського селянства, про те, що наше селянство вже свідомо добивається самостійности, що воно вірить в кінцеву свою перемогу і що бажає чути від еміграції слово моральної підтримки.

Прості слова п. Поповича, що сам є селянином, зробили велике враження.

Серед гостей були представники грузинської кольонії, а Грузинська Громада м. Харбіна прислала [illegible]

———

Вісти з Зеленого Клину.

Українізація на папері.

В останній пересилці „Манджурського Вістника“, яку ми саме дістали, находимо кілька вісток, що їх „М. В.“ подає за хабарівською газетою „Тіхоокеанская Звезда“.

Школи нац.-меншостей (до яких належать і школи українські) знову не отримали з початком шкільного року потрібної кількости підручників. У друку є 22 підручники корейською мовою для початкових шкіл і 6 для середніх. **Українською мовою не друкують ні одної книжки.** Взагалі українізація Зеленого Клину провадиться дуже мляво.

Взагалі на шкільному фронті діла погані. Газета „Т. З.“ з 3. вересня пише, що більшість шкіл на Приморщині не відчинено ізза браку сшитків, книжок, олівців та чорнила, не кажучи вже про те, як пише один дописувач з села, що шкільні будинки не мали ремонту від часів горожанської війни. Частина мешкань занята ще досі під ріжні установи. Діти у більшости шкіл навіть у Владивостоці проводять вчення у дві черги, ранком та після обіда.

Сільські вчителі втікають, бо платня настільки мала, що не забезпечує життя на селі, відношення селянства погане, мешкань до життя немає, дрова сільради не дають, а купити немає защо.

На маргінесі цих вісток комуністичного щоденника пише „Мандж. Вістник“:

Ось так бореться радвлада з неграмотністю. Ми вже нічого не кажемо про школи у нац. районах, особливо в українських ці школи ще в гіршому положенні, бо учителів переслідують та ніколи не забезпечуть певну кількість підручників, не кажучи вже про те, що їх зміст зовсім не відповідає настроям українських селян та завданням розвитку української нації

—o—

Французька каб'нетна кріза і Німеччина.

БЕРЛІН, 25. XI. ПАТ. Упадок кабінету Сарота приняла німецька преса з резервою. Всі часописи підкреслюють хронічний характер кабінетових кріз у Франції, добачуючи причину цього в парляментарній системі. Якщо в найближчій будуччині, пише „Берзен Цтг.“, не дасться створити у Франції тревалого уряду, треба буде рахуватися з інцидентами та подіями, що випливають з банкроцтва парляментаризму. Досі ніщо не промовляє за тим, щоби в париських або льондонських настроях мали прийти зміни, які уможливили би Німеччині участь в плянованій конференції держав. „Дойтше Цтг.“ бачить джерело крізи в буджетових труднощах французького уряду і тому Франція повинна перш усього зменшити видатки на зброєння. Одиноким бажанням Німеччини є, щоби Франція дістала нарешті сильний і здібний до переговорів уряд, який мав би більшу свободу ділань.

Стріли на австро-німецькій границі.

БЕРЛІН, 25. XI. ПАТ. Бюро Вольфа повідомляє, що на стежу 2. полку Райхсвери, стаціонованого в Нірнберзі, яка робила лещетарські вправи біля австрійської границі, стріляла австрійська гранична сторожа. Один німецький вояк дістав смертний постріл у голову. Стежа находилася сто кроків від австрійської границі, тому не могла її нарушити. На місце події виїхала спеціяльна комісія з команди корпусу, зложена з двох старшин і військового адвоката.

БЕРЛІН, 25. XI. ПАТ. В справі австро-німецького граничного інциденту бюро Вольфа комунікує, що уряд німецької республіки, спираючись на вислідї слідства, переведеного на місці події німецькою комісією для військових справ, зробить відповідні кроки в австрійськім союзнім уряді. Дохоження комісії устійнили, що вояка Райхсвери застрілено на німецькій території у віддалі 800 метрів від границі та що цього вчинку доконали три члени австрійської Гаймвери

Ґазові атаки у Львові.

ВРАЖІННЯ ОЧЕВИДЦЯ.

Після безлічі відозв, комунікатів та інструкцій для населення міста прийшла нарешті „критична“ пятниця, перший день вправ в обороні перед летунсько-газовою атакою. Всі вікна білілися від паперових пасків і місто було вповні приготоване стрічати грізну ґазову атаку. Однак цілий день зійшов тільки на поготівлі спеціяльної протилетунсько-ґазової служби та всіх органів, змобілізованих до вправ. Хоча населення добре знало, що це тільки поготівля, рух у місті був дуже слабий, бо загально надіялися якогось заскочення, несподіванки, тощо.

На другий день, в суботу була заповіджена вже властива атака, отже від вчасного ранку місто неначе завмерло. Рух на вулицях мінімальний, шкільна молодь, особливо та найменша, переважно не пішла до школи, трамваї майже пусті. В повітрі мряка, на землі перший сніг з дощем, загальна атмосфера похмура.

З касарень виходять військові стежі, вояки з білими опасками на шапках. Воєнні настрої зростають на вид військових возів зі знаками Червоного Хреста. Під ратушем кільканацять самоходів з ріжними кольоровими відзнаками, відповідно до свого призначення. Стоять теж мотоциклі. В брамі ратуша гурт людей, теж з відзнаками та металевими коробками на грудях, в яких находяться ґазові маски. Це штаб протиґазової оборони.

Звичайного торгу на ринку нема. Тільки кілька будок з хлібом, готових теж щезнути з першим алярмом. Крамниці теж наполовину закриті.

Всі ждуть на алярм, що заповідає ґазову атаку. Однак минає година за годиною і в місті тихо. Загальне напруження зростає. Аж в год. 10.45 роздається на вулицях гудок. З далеких периферій чути фабричні сирени. Значить — алярм! Зачинається... Згодом грянув гарматній вистріл, другий, третій, шестий. Трамваєві вози стають на місці, авта теж. Нечисленні прохожі біжать, ховаються по брамах, реставраціях чи сховах. Тільки поліцаї та люди з жовтими опасками на рамени остаються на вулицях.

Всі споглядають на захмарене небо, чи не видко літаків з бомбами. Ані сліду. Нараз чути в місті експльозії, близчі і дальші. Кажуть, що літаки кидають бомби споза хмар. Але гудіння моторів не чути. Експльозії повторюються, множаться. Сховане населення губиться в здогадах, непокоїться. Ануж це справжні бомби?

А тимчасом на головних вулицях пораються військові відділи, закладаючи петарди з вибуховими матеріялами, які після експльозії дають ріжнокольорові ґази. Це теж оборонні ґази, які ширяться швидко й печуть в очі. Хто має протиґазову маску, накладає швидко на лице.

Одночасно по місті гонять в ріжних напрямах самоходи рятункового поготівля, чути гук і шум возів пожежної сторожі, що увихається в повному розгоні. Кого рятують, де горить, ніхто не знає. Біжать якісь відділи з масками на головах, чути якісь прикази, крики...

Так минає ціла година і точно в год. 11.45 роздається свисток, сповіщаючи, що ґазова атака скінчилася. Скінчилося нервове напруження похованих мешканців, що трохи здивовані, трохи розчаровані виходять обережно на вулиці, щоби побачити те, що бачили лише в уяві та чого побоювалися. Остаточно вдоволені, що все так легко й щасливо скінчилося та що чорт не такий страшний, як його малюють.

*

В часі першої ґазової атаки літаки напали на місто від східної сторони і збомбардували площу Бернардинську, Галицьку, вул. Гетьманську, університет, політехніку і головний дворець. Ціла Бернардинська площа була вкрита ґазом. Одна бомба впала на камяницю на розі вул. Леґіонів і Сикстуської. Коло Віденської каварні бомба ушкодила трамваєвий шлях.

Ґазова атака на Львів була того самого дня ще двічи.

ЕРІО НЕ МАЄ СИЛИ.

У париських політичних і пресових колах переконані, що през. Лебрен предложив би Еріотові створити уряд, та на це не позволяє Еріотові здоровля. Він виснажений останньою недугою.

В парляментарних кульоарах кружляє теж інша чутка про відмову Еріота приняти теку премієра, не лише недуга. Еріо не зголоситься приняти керму уряду, поки остаточно не поладнають справи американських довгів.

ЗРОБИТИ КІНЕЦЬ ПАРЛЯМЕНТОВІ.

24. вересня вечором над Парижем появився був літак, що розкидав летючки. В летючках сказано, що треба скінчити з парляментом, бо останні події вказують, що парляментарна система у Франції заломилася. Поліції не вдалося викрити, хто [illegible] летючки

З передвиборчого руху.

ТЕРНОПІЛЬ.

Як відомо, в неділю дня 10. грудня ц. р. відбудуться вибори до міських рад в 36 містах львівського воєвідства, в 30 тернопільського і в 16 станиславівського — разом у 82 містах середущої і східної Галичини. Заінтересування виборами доволі значне і утворено вже виборчі комітети. Так було і в Тернополі. Тут повстали два українські виборчі комітети на тлі специфічних тернопільських відносин — один під проводом адвоката Остапа Постригача, другий під головуванням проф. Іларія Бриковича. Заносилося на роздор, але остаточно справу поладнано так, що оба повищі комітети розвязалися і у вівторок 21. листопада ц. р. на передвиборчих зборах після реферату посла д-ра Степана Варана про потребу єдности серед українських виборців утворено новий український виборчий комітет з 36 осіб. Головою комітету вибрано проф. Бриковича, а заступником адв. Постригача.

В Тернополі управнених до голосування є 19.492, з того римо-католиків 6.480, греко-католиків 4.770 (або 29 відсотків) і жидів 8.272. Місто поділено на 7 виборчих округ в довільний і штучний спосіб тільки в тій цілі, щоби запевнити полякам абсолютну більшість у міській раді, котра складається з 32 радних. На це число поляки хстять мати 17 радних і очевидно в штучний спосіб при помочі виборчої геометрії це число осягнуть. При творенні виборчих округ вирвано з поодиноких вулиць поодинокі доми і придучувано їх до дальших округ, щоби там запевнити для поляків мандати. Після числа людности українці повинні мати 9 мандатів на 32 і таке число здобулиб, якщо ціле місто творило би одну виборчу округу. В поодиноких округах справа представляється так:

Округа I — всі Гаї і вул. Острожського та Строма — 3 радних — голосує у Міщанському Брацтві. Голосуючих 2310 — римо-кат. 555, греко-кат. 1097, жидів 658; округа II — має два обводи, 6 радних (від вул. Тарновського по Монастирську церкву). Голосуючих 4008, римо-кат. 1678, греко-кат. 985, жидів 1345. Округа III (середмістя і Садки) — 4 радних. Голосуючих 2304, римо-кат. 1309, греко-кат. 843, жидів 182; округа IV — 4 радних (Заруде). Голосуючих 2357, римо-кат. 1226, греко-кат. 396, жидів 735; округа V — три обводи — (жидівська дільниця) — 9 радних. Голосуючих 5063, римо-кат. 533, греко-кат. 450, жидів 4080; округа VI — 3 радних. (Загробеля і вулиці над ставом). Голосуючих 1510, римо-кат. 690, греко-кат. 238, жидів 587; округа VII — 3 радних (полуднева частина міста — Болове) — 3 радних. Голосуючих 1940, римо-кат. 489, греко-кат. 766, жидів 685. Через таку довільну виборчу геометрію українці можуть здобути тільки чотири мандати — а це в округах першій, другій, третій і семій.

На передвиборчих зборах дня 21. листопада ц. р. рішено одноголосно йти самостійно з власною українською листою. Староста Маліцький запросив до себе 18. листопада 8 тутешніх наших найповажніших громадян, членів виборчого комітету і намовляв їх, щоби при виборах українці пішли спільно з поляками і жидами на одній листі, бо тоді відпаде голосування, даючи рівночасно українцям 4 мандати. На цю пропозицію заявили присутні, що не входять в ніякі компроміси і до виборів ідуть самостійно. Жиди — як звичайно — вже між собою сваряться за мандати, але невдовзі погодяться і мабуть підуть спільно з поляками.

Досі українці мали у міській раді 10 мандатів (на 48), а тепер — як вже зазначено, можуть здобути 4, а найвище 5. Дня 26. листопада — як всюди в краю — виложать виборчі листи для вношування через 7 днів рекламацій до суботи 2. грудня ц. р. Найпізніше до 30 листопада мають бути зголошені листи кандидатів

—o—

БЕНКЕТ ДЛЯ ЛІТВІНОВА.

В американській торговельній палаті в Вашинґтоні відбулося 24. листопада велике приняття в честь комісаря Літвінова. В бенкеті взяло участь 2.500 осіб. Присутні були найвизначніші фінансісти та банкирі Овен Йонґ, Пархер Ґільберт, Морґентав і ін. Літвінов виголосив промову, яку трансмітували на всі американські радіостації. Літвінов сказав, що світова війна не була остання. Далі торкнувся невдач розброїної конференції. Сказав, що це вже труп якого лікарі бояться оглянути, щоби ствердити, що його серце вже не бється. Найкращим запевненням загального мира є порозуміння Америки з СРСР.

25. листопада Літвінов всяде на чердак італійського корабля „Конте ді Савоя“ та відплине до Ґенуї. З Ґенуї поїде мабуть до Риму, щоби стрінутися з Мусоліні. З Риму вернеться до СРСР.

БУДЖЕТОВА ТА ФІНАНСОВА ЖУРА ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 25. XI. ПАТ. У теперішній кабінетній кризі головну ролю відграє буджетова та фінансова жура. Всі часописи настоюють, щоби якчe покінчити якнайскорше цю кризу. Політична стабілізація — на думку часописів — це конечна умовина для запевнення буджетової рівноваги та безпеки в фінансових справах. Часті зміни уряду стрічаються зі строгою критикою часописів, які домагаються, щоби члени палат забули свої партійні спори та порахунки та висували на перший план журу за загальне добро.

ЛЬВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА УСТУПАЄ?

Варшавська преса нотує поголоски, нібито львівського воєводу покличуть на вище становище до Варшави. Як наслідника його подають Косцялковського та Костека-Бернацького. Потвердження тих поголосок покищо нема.

—o—

ЗЕМЛЕТРУС.

РИМ, 25. XI. ПАТ. Вперше від непамятних часів занотували короткий, одначе сильний землетрус на Ельбі. Люди зі страху перед новим землетрусом провели ніч на дворі. Місцева обсерваторія занотувала землетрус хвилястого характеру з осередком, віддаленим на 500 км.

—o—

НОВИНКИ

— **Коол. Пекарня „ЗОЛОТИЙ КОЛОС"** подає до відома П. Т. Громадянства, що з днем 15. ц. м. відчинила власний кіоск з печивом на площі Унії Берестейської. Щоденне свіже, добірної якости печиво можна дістати у всіх крамницях „Маслосоюзу" і Народньої Торговлі. Замовлення слати **вул. Янівська 77, тел. 92-17.** 614 2-2

— Смакош правдивих чаїв пе тільки чай марки „ІНДОХІНА". Ручаємо за якість опакування „ІНДОХІНА" по 1, 2, 5 і 10 дкг. Жадайте і пробуйте чай „ІНДОХІНА". Заступство і склад: Львів, Валова 14, І. пов. 635 2—10

— **Лікар дентист Ірена Рибачек-Кисілевська,** б. лікар-дент. Стоматольогічної Клініки У. І. К. та Укр. Порадні Матерей і Дітей у Львові ординує в недугах устної ями і зубів у Львові, при вул. Потоцького ч. 48. в партері, від год. 4—6. попол. Тел. ч. 32-87. Прецізійна дентистична техніка. 651

— **Наука + руханка + розривка + приємність = курсові танців в школі Т. Витвицького.** Курс для старших починається у вівторок 28. XI. год 7.30 веч. Молодші год. 5.30. **Зголошення і інформації від год. 6.30—8 в Народнім Домі. Тел. 73-14.** 645

— **Українські Мистці** відгукнулися на наш заклик огріти найменшу, згуртовану в наших літочих осередках, українську дітвору і жертвували на цю ціль образи, які дня 12. ц. м. перейшли до рук щасливих вибранців долі. Іменем наших найменших складаємо Вп. П.: **Горлинському (4 образи), Ковжунові, Морачевській, Морозові** (2 образи), **Музиковій** (2 образи), **Осіньчукові, Плешкан, Стефановичевій і Трушові** сердечну подяку за щедрі дари. — Виділ Товариства **„Українська Захоронка"** у Львові. 647

— **Концерти Бюра Тірка.** Бюро Тірка повідомляє, що в понеділок 27. ц. м. відбудеться єдиний концерт відомої пісонькарки й пародистки **Делі Ліпінської,** якої кожний виступ має величезний успіх. В пятницю 1. грудня у салі Великого Театру гратиме передовий нинішній скрипак Европи **Бронислав Губерман.**

— **Новий римо-катол. костел.** Серед Воложинських лісів у добрах Першайських на Пинщині (Полісся) побудували новий римо-кат. мурований костел. До будови причинився головно власник **Першайських дібр гр. Венедикт Тишкевич.** Посвячення того костела відбулося 19. ц. м. при співучасти пинського епископа Букрати.

— **Перший сніг.** У суботу 25-го впав у Львові перший сніг цієї зими. Звичайно на св. Михайла маємо вже малу метелицю; цього року цей перший сніг прийшов майже одночасно з дощем і відлигою. Тільки дахи сям-там біліють невеличкими клапотями; під ногами на вулиці вода, як у звичайну дощеву осінь. Той дощевий сніг, що прийшов до нас у день пробної ґазової атаки чимало перешкодив „ґазовим маневрам", в яких мали брати участь теж літаки. Небо було таке химерне, що літаки воліли не вилітати понад місто.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Львів під ґазом.

Суґестія велика річ. Як почав Львів страшити себе і других ґазами, то люди вже заздалегідь запоморочились. Від тижня поліпили ґазетами вікна і заки котресь відчинили, щоби провітрити хату, висилали-ніс на стежу та докладно винюхували ситуацію.

Останній день перед ґазовою атакою половина мешканців Львова дістала горячку. Носилися з усякими затичками та заклейками і одні других мучили питаннями: Що ще незаліплене, незабезпечене, незаткане...

Спеціяльно жіноцтво тим дуже турбувалося.

Одна знайома пані радилася мене, як колишнього вояка:

— Як думаєте, чи не заткати рури від печі? Бомба впаде на дах, ґаз піде в комин, потім у руру...

Друга телефонувала до редакції, в чім намочити ковдри, якими думає заслонити вікна.

В однім і другім випадку я радив як міг і вмів. Пані з руророю казав я заліпити дверцята кітом, а пані з ковдрами казав намочити заслону в солоній воді.

Маю враження, що обі мене нині благословлять...

Прийшла врешті пятниця — перший день ґазової атаки.

В моїй камениці емеритований австрійський капітан від обозу так перепудив мешканців, що сторожиха боялася відчинити браму, щоби ґаз не вдерся до камениці. Відважніші підкрадались до вікон і ризикуючи життям розглядали ситуацію. Небо було тихе, ясне тільки в однім місці висіла хмарка. Така собі невинна, блідорожева, осіння хмарка.

Покликали військового емерита і він по довшій обсервації ствердив:

— Це, здається, не є ґаз.

Всі відітхнули.

Пані листоношиха вийшла навіть на вулицю. Як жінка урядової особи мала право знати щось більше про ситуацію, ніж звичайний смертельник. Інші господині ще хвильку дивилися, чи листоношиха не паде трупом і щойно тоді рішилися вийти на закупна.

Панічний настрій тривав до полудня. Тільки зафуркотіло авто, всі задирали голови догори і шукали ворожої ескадри. Постелився звичайний, вугляний дим по вулиці — всі ховалися до брам, дехто навіть до кривок і впевняли одні одних, що починає пекти в очах та дряпати в горлі.

Пополудне принесло відпруження в настроях. Між населенням пішла чутка, що жиди просили не робити атаки в пятницю з огляду на шабас.

Зате субота буде повна страхіть: цілі вухагуку, а цілий ніс ґазу.

Ґалактіон Чіпка.

— **Звільнені нотарі.** Останніми нотарами, звільненими зі становищ на основі нового нотаріяльного закону, є: Лянг в Бережанах, Соболь в Буську, Ума в Камінці Стр., Говорка в Копичинцях, Висоцький в Кутах, Ярський в Заліщиках, Крайтер в Підгайцях, Солтинський в Монастириськах і Бялоскурський в Болшівцях.

— **Обнижка пасажирської тарифи на залізницях.** З Варшави зачувати, що міністерство залізниць виладило вже реформу пасажирської тарифи на залізницях, яка буде обовязувати від нового року. Білети подешевіють менше-більше на 25 проц., але тільки для їзди на більшу віддаль. Повна 25-процентова обнижка буде обовязувати у відношенні до 190 км. Тарифа І. кляси буде обнижена на 25 проц.

— **Згоріла жінка.** В Черниці, пов. Тернопіль згоріла 70-літна Ева Дацишин, запалившись від конопель, які сушила на кухні.

— **Проти песи жидівського автора.** Перед будапештенським театром відбулися демонстрації проти вистави песи Фодора, що є з походження жид. Демонстранти кричали: „Геть із жидами! Хай живе Гітлер!" Поліція розігнала студентів. Вони повторили демонстрацію перед редакцією „Пешті Напльо". В Дебрецині студенти вже десять днів облягають університет і не впускають студентів жидів.

— **Радіо в Англії.** Британське радіо оголосило, що в Англії зареєстрованих радіослухачів є 5,800.000

— **Вовки пожерли сімнацятеро осіб.** В боснацьких лісах сталося велике нещастя. Сімнадцятичленна циганська родина допустилася в селі Доброй кількох крадіжей і втікла від переслідування жандармів у ліси. За ними рушив відділ із шістьох жандармів. На Криеній Планіні надибали жандарми решітки з тієї циганської родини. Всі познаки вказують на те, що між циганами і тічнею вовків відбулася страшна боротьба. Вовки перемогли й розірвали на кусні цілу родину. Всюди були порозкидувані шмати з убрання та людські кости. На деяких місцях було крови по коліна. На всі боки вели криваві сліди. Вовки, наївшися, порозносили кусні мяса по своїх криївках. Здається, вся циганська родина впала жертвою вовків. Було семеро дорослих циган і десятеро циганят від шість місяців до дванадцять років.

— **Летунські катастрофи.** Біля Бордо впав літак французької маринарки, наслідком чого обсерватор убився, пілот тяжко потовкся. — Данський військовий літак упав біля Оловсторфу, при чому згинув механік. Пілот вискочив завчасу з легкопадом і врятувався. Недалеко впав другий данський літак, при чому оба летуни потовклися.

— **Землетрус на Кавказі.** З Тифлісу наспіла вістка про сильний землетрус, який навістив перед трьома днями великі простори кавказького побережа Чорного Моря. Найсильніші потрясення відчули між Батумом і Поті, при чому значну частину побережа заняли морські хвилі. Залізнича лінія між Тифлісом і Батум знищена. В Поті завалилося багато домів, але мешканці схоронилися в поле. Кількасот родин осталося без даху над головою. Ближчих подробиць про розміри катастрофи нема, тому що комунікація з тими сторонами дуже трудна.

— **Катастрофа радянського літака „К 7",** найбільшого в цілому світі, викликала велике враження в Москві. Збудували його в харківській фабриці зі спеціяльної сталі, випродукованої у дніпропетровській фабриці ім. Леніна. Була це хромова сталь, споювана спеціяльним способом, випрактикованим вже на попередніх літаках „К 4", „К 5" і „К 6". Літак „К 7" відбув уже 17 пробних летів на протязі останніх двох місяців. Траґічний лет 21. ц. м. мав бути летом на більші розміри. Творцем апарату був інж. Калінін. Конструкція полягала на величезній розтяжности крил, в яких поза моторами можна було робити променаду. Літак „К 7" мав 6 моторів.

— **1800 страчених редакторів.** Китайський щоденник „Пекін Ґазетте" є другим щодо віку часописом на світі. Недавно видав він ювилейне число з приводу 1000-ліття свого істнування. Подано там багато подробиць з історії часопису, між іншим число редакторів, страчених в часі його істнування. Показується, що за 10 століть страчено 1797 редакторів за ріжні провини, головно за те, що нехтували основи чемности, вроджені китайцям.

—o—

СПОРТ.

З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Із зимовим сезоном починає урядувати Секретаріят Карпатського Лещатарського Клюбу в новій домівці при вул. Косцюшка ч. 3, партер, ліворуч (льокаль Українського Технічного Товариства). Там приймають зголошення в члени клюбу та дають усякі інформації з обсягу лещатарства у вівтірки і пятниці між год. 15 до 21-ої.

Осінню лещатарську заправу та сухий тренінґ веде проф. С. Гайдучок спільно для Т-ва „Сокіл" і для членів К. Л. К. Тренінґи відбуваються на площі Сокола-Батька в четверги в год. 15.30 і в неділі в умовлених годинах.

В днях від 27. грудня ц. р. до 5. січня 1934 організується зимова оселя для мущин у власній домівці в Славську з теоретичним і практичним курсом, як для початкуючих, так і для заавансованих лещатарів. Користати з оселі можуть лише члени К. Л. К. — Про подібні курси у Львові буде окреме повідомлення.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові в суботу на приватній біржі платили за долара 5.55 зол.

Золото: доляри 9.06, 9.08; фр. фр. 36.50, 36.70, дукати 83.50, 83.80; рублі 46.80, 47.40; корони 37.50, 37.80.

Срібло без змін.

У Варшаві в суботу нотували: Льондон 29.25, Париж 34.86, Берлін 212.53, Цюріх 172.59, Амстердам 359.15, Нюйорк кабель 5.63, Нюйорк чеки 5.61.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 25. XI.: масло зол. 2.90, молоко 22 сот., сметана 90 сот., яйця зол. 4.80—5.00 за копу. Тенденція на масло і сметану удержана, на молоко і яйця сильна.

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 26. XI. год. 3.30 попол. „Робінзон Крузо".

Неділя, 26. XI. год. 7.30 веч. „Фрайляйн Доктор".

Понеділок, 27. XI. год. 7.30 веч. Премієра „Гроші то не все" комедія Бус-Фекетія.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 26. XI. год. 3.30 попол. „Дика бжола"

Неділя 26. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я".

Понеділок, 27. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я".

Концертове Бюро Тірка.

Понеділок, 27. XI **Деля Ліпінская**, пісонькарка й пародистка.

Пятниця, 1. XII. саля Вел. Театру: Бронислав Губерман, скрипак.

Кіна.

АДРІЯ: „Бен Гур".
АПОЛЬО: „Шпіон у масці" (Гапка Ордонівна).
АТЛЯНТИК: „Кавальвада".
ВАНДА: „Неніта, цвітка Гавани".
КАСІНО: „1002-га ніч" (Мозжухин).
КОПЕРНИК: „Золоті сильця" (Любич). „Таємні сили".
КОЛЬОСЕЙ: „Син джунглі" і ревія „Гальо, Америка!"
МАРУСЕНЬКА: „Золоті сильця" (Любич), „Таємні сили".
МІРАЖ: „Тиждень на весело: „Волоцюга" (Лоренс Тибет), „Герої" (Льорель і Гарді).
МУЗА: „Куртизана" (Ґрета Ґарбо).
ПАЛЯС: „Гіркий чай ген. Єн".
ПАН: „Цілунок перед зеркалом" і „Ромео та Юлія".
ПАСАЖ: „Земля вічна". Балалайкова трупа Франковського.
ХИМЕРА: „Кавалькада".
СТИЛЕВЕ: „Мумія", ревія „Львів під газом".
УТІХА: „Острів пропавших душ".

—o—

Закордонне радіо.

Неділя, 26. листопада 1933.

Відень (517.2) 12.00, 19.00 Концерт; **Брно** (341.7) 16.00 Музика, спів; **Прага** (488.6) 11.00 Камер. концерт, 19.30 „Песиголовці" оп. Коваровича; **Ковно** (1935) 16.50 Спів, 19.30 Опера; **Гайльсберг** (276.5) 15.00 Концерт, 20.00 „Іфігенія в Авлідї" оп. Глюка; **Кенігсвустергавзен** (1634.9) 14.30 Діточі пісоньки, 20.00 „Марія Стюарт" песа Шілера; **Лайпціг** (389.6) 12.00 Концерт, 19.20 Рел. пісні; **Беромінстер** (459.4) 19.50 „Венус" оп. Шека; **Стокгольм** (435.4) 14.00 Солісти (музика, спів), 15.00 Пісні в супр. лютні, 22.00 Популярна музика; **Будапешт** (550.5) 15.45 Військ. музика, 19.50 Фортепян, 21.35 Циг. орхестра; **Рим** (441.2) 17.00 Концерт, 20.45 „Аддіо, джовінецца!" оп. Пієтрія.

Понеділок, 27. листопада 1933.

Відень (517.2) 11.30, 19.00 Концерт, 17.25 Солісти, 20.30 Нар. музика; **Братислава** (279.3) 17.35 Словацьк. пісні; **Брно** (341.7) 19.25 Пісні; **Кошиці** (293.5) 12.30 Орхестра, 16.45 Нова словацька поезія; **Прага** (488.6) 19.25 Обой, фагот і фортепян, 20.25 Дон Кіхот у літературі й музиці, 21.30 Скрипка; **Атльона** (413) 21.45, 22.15 Спів (ірляндські пісні); **Ковно** (1935) 17.40 Сульгінас, спів; **Кенігсвустергавзен** (1634.9) 20.30 Концерт; **Мінхен** (533) 20.30 „Шахдер Ева" комедія Поля; **Мілякер** (360.6) 16.00 Концерт (музика, спів), 19.00 „Валькірія" оп. Вагнера, 21.00 Симфонія 6. а-дур Брукнера; **Беромінстер** (459.4) 18.00 Діточі пісоньки; **Будапешт** (550.5) 13.30 Циг. музика; **Рим** (441.2) 17.30 Спів (Пасіні, сопран).

Львівське радіо.

Неділя, 26. листопада 1933.

8.00—8.54 Ранішня авдиція; 9.45 Рел. музика з грамофону; 12.15, 13.12 Муз. поранок, спів; 13.00 Промисл; 14.00 Ліси в Польщі; 14.15 Лісова скринька; 14.25 Мужеський та хлопячий хор; 15.00 Як хосенно та приємно проводити зимові вечорі; 15.20 Сальонова музика з грамофону; 16.00 Для дітей „Наш приятель", „У монастирській келії"; 16.30 Славні артисти (з грамофону); 17.00 Жіночий відділ; 17.15 „Краківське весілля"; 18.00 „Івась і Катруся" гротеска; 18.40 Спів (Довнар-Запольська, сопран); 19.00 Літер. фейлетон; 19.12 Всячина; 19.30 Що чувати в світі; 19.50 На веселій львівській хвилі (ревіоводгазова хвиля); 20.45 Трансм. з Варшави: „Яхт кохання" оперетка Гордона; в перерві відчит, спортові вістки.

Понеділок, 27. листопада 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.38 Музика з Вагнерових опер (грамофон); 15.25 Збіжева біржа; 15.30 Господарські вістки; 15.55 Ревієві мельодії та пісоньки; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Сальоновий квінтет; 17.50 Стенографія; 18.00 Проблеми нац. культури; 18.20 Фортепян; 19.00 Літ. фейлетон; 19.25 Муз. фейлетон; 19.40, 19.45 Спортові вістки; 20.00 Легка музика, спів; 21.00 Фейлетон; 21.15 Легка музика; 22.35 Танкова музика; 23.05 Грамофонова музика.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОДЯКА.

Виділ Товариства **„Українська Захоронка"** у Львові складає отсим найщирішу подяку Всім Тим, що дня 12. ц. м. допомогли йому перевести равт під гаслом „Огріймо убогу дітвору". Перш за все відомій співачці Вп. П. Іванні **Шмериковській-Приймовій** та Евгенові **Цимбалістому** за мистецько відспівані пісні, Ірині **Роздольській** та проф. д-рові Несторові **Нижанковському** за фортепянові супроводи. Проф. Ат. **Ропіцькому** та його ученикові Львові **Кавулі** за гарний цитровий дует. **Ревелерсам Евгена** за удачні виступи, якими здобули собі серця всіх присутніх. Жіночій Пром. Кооперативі **„Труд"** за уладження ревії моделів жіночого вбрання, особливо Елі **Олесницькій** за приготування і артистичний провід, Міці **Дрогомірецькій** за шикові моделі капелюхів і шапочок, Клявдії **Кордубіаній** за зразкові светери, Кооперативі **„Українське Народне Мистецтво"**, зокрема редакторці „Нової Хати" інж. Лідії **Бурачинській** за співпрацю. Друкарні **„Бібльос"** за видрукування запрошень і Адміністрації **„Діла"** за полегші. Загалом усім названим і неназваним, яких було дуже багато і які причинилися до нашого морального і матеріяльного успіху.

КОНКУРС.

Філія „Сільського Господаря" в Збаражі оголошує конкурс на становище інж. агронома при Товаристві. Зголошення з умовинами слати найдальше до 15. грудня ц. р. на адресу Д-р Таращук, лікар — Збараж. Неприйняті оферти лишаться без відповіди.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Ширіть наш часопис!

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ" У ЛЬВОВІ
буде видавати від 1 січня 1934

„ДІТОЧУ БІБЛІОТЕКУ"

(яка досі виходила через 14 літ неперіодично)
щомісячними випусками в дорозі **передплати**
щоби в той спосіб улекшити пропаганду дитячої літератури по шкільних, читальняних та парохіяльних біліотеках у цілому краю.
В році 1934 вийде 12 книжечок:

1. Лепкий Богдан: **„Казка про Ксеню і 12 місяців"**, з 20 образками Михайла Фартуха.
2. Середа Михайло: **„Петрусь Шкода"** — іст. оповідання з часів Дорошенка, (з 10 образками М. Фартуха).
3. Таранько Михайло: **„На Шевченкові Роковини"**. — (Збірка деклямацій, рефератів та промов для дітей на Шевченківські Свята).
4. Коковський Франц: **„За Рідний Край"** — збірка оповідань про геройські діти з недавно минулих днів (з 20 образками Петра Андрусіва).
5. Вільшенко Ярослав: **„Мандрівка Мишки-гризикнижки по Львові"**. (Інтересний для дітей опис усіх наших інституцій) — з образками Мих. Фартуха.
6. Хронович Володимир: **„Іванків День"** — незвичайно цікаве оповідання з життя сільського школярика.
7. Магир Микита: **„Казка про Золоту Рибку"** — віршована перерібка Пушкінової поеми, з образками Романа Чорнія.
8. Чмелик Олесь: **„Богданчик-Пустунчик"** — весела казочка віршом про сільського пустія, з образками Антона Манастирського.
9. Таранько Михайло: **„Малий Декляматор"** — перший збірник деклямацій на всякі торжества для дітей.
10. Історія України для дітей — **І. Княжі часи.**
11. Історія України для дітей — **II. Галицько-Володимирська держава.**
12. Історія України для дітей — **III. Козаччина.**

Кожна книжечка матиме найменше 4—5 аркушів друку (це є: 64—80 сторінок), формату 16° і буде обильно ілюстрована.

Передплата	**цілорічна**	на 12 книжок	стоїть 5 зл.
„	**піврічна**	„ 6 „	„ 3 „
„	**квартальна**	„ 3 „	„ 2 „

Видавництво сподіється, що кожний укр. учитель чи вчителька стануть передплатниками **„Діточої Бібліотеки"**.

В тій цілі посилаємо із цим числом чекові бланкети Видавництва на пересилку передплати на „Діточу Бібліотеку".

Замовлення прямувати на адресу:
ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ", Львів, ул. Зіморовича 6.
Ціна 1 книжочки в книгарській продажі виноситиме від 0.80 до 1.00 зл.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10